

Tjänsteställe, handläggare
Välfärd och folkhälsa, Ingmar Ångman

Sammanträdesdatum
2022-02-10

FöredragningsPM
Dnr: 21RS11747

Organ
Hälso- och sjukvårdsnämnden

Gemensam målbild nära vård i Örebro län

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att anta föreslagen länsgemensam målbild för omställningen till nära vård.

Sammanfattning

Omställningen till nära vård är en nationell reform av hälso- och sjukvårdssystemet som omfattar och påverkar flera aktörer och samverkansparter inom Region Örebro län och länets kommuner. En gemensam målbild är en förutsättning för att kunna ta ut en riktning i ett gemensamt omställningsarbete mellan samverkansparter. Målbildsarbetet har genomförts på uppdrag av samverkansgruppen för kommunchefer och regiondirektör.

Förslaget till målbild har tagits fram i ett gemensamt arbete mellan de politiska och tjänstemannaledningarna för Region Örebro län och kommunerna i Örebro län. Förslaget till målbild innehåller tre perspektiv - invånare, samverkan och medarbetare,

Efter målbildsarbetet har förslaget beretts i den politiska samverkansstrukturen. Regionala samverkansrådet ställer sig bakom förslaget.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Vården och omsorgen i regioner och kommuner behöver utvecklas för att möta framtidens krav. Den arbetsföra delen av befolkningen kommer att minska samtidigt som den äldre befolkningen ökar. Detta sätter stor press på välfärdssamhället och skapar ett behov av att hitta nya lösningar framöver. För att kunna möta framtidens utmaningar är en förutsättning att vården och

Tjänsteställe, handläggare
Välfärd och folkhälsa, Ingmar Ångman

Sammanträdesdatum
2022-02-10

FöredragningsPM
Dnr: 21RS11747

omsorgen enskilt och tillsammans med andra aktörer jobbar mer hälsofrämjande och proaktivt. Förhoppningar finns också att ny teknik på det medicinska området och digitala lösningar ska kunna medföra nya arbetssätt och kanske på sikt utjämna de ojämlikheter i hälsa och tillgång till välfärdstjänster vi idag ser mellan olika samhällsgrupper.

I ett internationellt perspektiv är svensk hälso- och sjukvård högpresterande och har goda behandlingsresultat. Däremot har det i flera utredningar och jämförelser visats på brister i kontinuitet, tillgänglighet, delaktighet och samordning runt patienten.

Med anledning av ovanstående tillsatte regeringen en särskild utredare för att ta fram förslag på hur hälso- och sjukvården behöver förändras. Uppdraget var ursprungligen att stödja regionerna, berörda myndigheter och organisationer i arbetet med att samordnat utveckla en modern, jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård med fokus på primärvården. Regeringen har sedan gett utredningen ett antal tilläggsuppdrag runt bland annat hur samverkan mellan regionens primärvård och den kommunala hälso- och sjukvården kan underlättas. Utredningen *Samordnad utveckling för god och nära vård* (S 2017:01) har lämnat fem delbetänkanden och avslutades i januari 2021.

2019 påbörjade ytterligare en utredning för att se över förutsättningarna för en sammanhållen god och nära vård för barn och unga. Slutbetänkandet *Börja med barnen! Följ upp hälsa och dela information för en god och nära vård* (SOU 2021:78) presenterades i oktober 2021

För att stödja att omställningen har regionerna de senaste tre åren tilldelas medel via en statlig överenskommelse för god och nära vård. De senaste två åren har även kommunerna tilldelas medel.

Vad är nära vård

Begreppet nära vård lanserades i den nationella utredningen. Det finns ingen nationell definition av begreppet nära vård trots att det nu används som benämning på den omställning av svensk hälso och sjukvård som just nu genomförs. I utredningen beskrivs att nära vård inte är en ny organisationsnivå, och inte heller någon ny benämning på dagens primärvård. Nära vård är i stället ett sätt att tänka, ett förhållningssätt, kring hur man organiserar all hälso- och sjukvård med utgångspunkt i den enskildes individuella behov, förutsättningar och preferenser så att hela hens livssituation kan beaktas.

Nära vård har sin utgångspunkt i hälso- och sjukvården och den primärvård som bedrivs av regioner och kommuner är nav. I utredningen framhävs dock

Tjänsteställe, handläggare
Välfärd och folkhälsa, Ingmar Ångman

Sammanträdesdatum
2022-02-10

FöredragningsPM
Dnr: 21RS11747

vikten av samverkan och även andra aktörer blir synliga, socialtjänsten, skola, folkhälsa, civila samhället, etc.

Omställningen till en nära vård är inte ett projekt med en tydlig början och ett slut, det som kräver långsiktighet och uthållighet. Förändringen är omfattande och involverar hela hälso- och sjukvården och omgivande aktörer och system. Den kommer att påverkas av många yttre faktorer. Förändringsarbetet måste därför både omprövas och anpassas under resans gång.

Syftet med målbilden

En gemensam målbild är också en förutsättning för att kunna ta ut en riktning i ett gemensamt omställningsarbete mellan samverkansparter. Det pågår ett länsgemensamt arbete med att ta fram en ny överenskommelse för hälso- och sjukvård i hemmet. Eftersom överenskommelsen ska utgå från intentionerna i nära vård förutsätter det att det finns en gemensam målbild.

En länsgemensam målbild är också ett av kraven på regioner och kommuner för att få statliga medel för nära vård. Syftet med det nationella kravet är att stimulera länens samverkansarbete i omställningen till en nära vård.

Målbildsarbetet

Kommuncheferna i länets tolv kommuner och Regiondirektören gav i januari 2021 Regional utveckling, Välfärd och folkhälsa, i uppdrag att genomföra ett gemensamt målbildsarbete för nära vård i de politiska och tjänstemannaledningarna för Regionen och kommunerna i Örebro län.

Tillvägagångssättet har varit tre digitala seminarier med både föreläsningar och grupparbete under april-september 2021.

Pandemin har medfört nya sätt för att få inspel av invånare och medarbetare i målbildsarbetet. Under arbetets gång har tre stycken digitala paneler med invånare, medarbetare och chefer besvarat frågor om vad som är viktigt för att vården ska fungera.

Arbetsgruppen har bearbetat material från seminarierna, digitala paneler, andra regioners målarbete och egna styrdokument i samverkan. Den nationella utredningen har varit vägledande i analysarbetet.

Ett förslag på en gemensam målbild presenterades och bearbetades på det tredje och sista seminariet den 10 september och förslaget har sedan beretts i den politiska samverkansstrukturen.

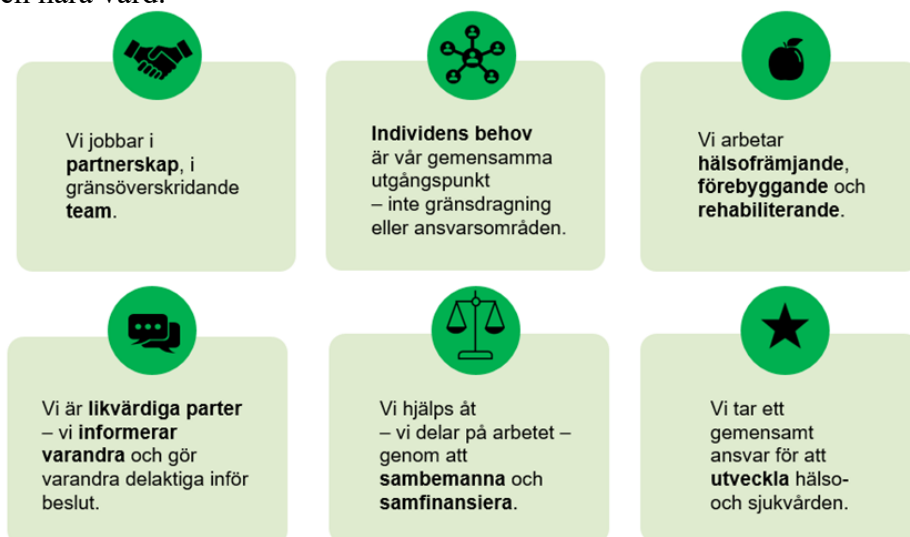
Förslag till målbild

Målbilden är uppställd i tre olika perspektiv för att visa den komplexitet som omställningen innebär men också för att det omfattar flera perspektiv för att komma framåt i omställningen till en nära vård.

1. *Invånarperspektivet* - Invånaren är huvudpersonen i våra verksamheter och här beskrivs hur en nära vård ska upplevas.

2. *Samverkansperspektivet* - Målbildens kontext är samverkan mellan huvudmännen och här beskrivs vad som ska känneteckna samverkan i en nära vård.

Tjänsteställe, handläggare
Välfärd och folkhälsa, Ingmar Ångman

Sammanträdesdatum
2022-02-10

FöredragningsPM
Dnr: 21RS11747

3. *Medarbetarperspektivet* – Medarbetaren är motorn i den nära vården. Här beskrivs hur medarbetaren i mötet med invånare och samarbetspartners upplever den nära vården.

Beredning

Ärendet har beretts i det Regionala samverkansrådet och i det Specifika samverkansrådet för social välfärd samt vård och omsorg.

Bedömning

Det Regionala samverkansrådet har ställt sig bakom förslaget.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Målbildens konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven är inte lätta att överblicka då det krävs många enskilda beslut innan målbildens intentioner kan realiseras.

Ett förändrat resmönster kommer sannolikt att påverka miljön. När vården i högre grad ska ges i patientens hem behöver medarbetarna oftare resa till invånaren. Å andra sidan borde detta innebära att patienterna inte kommer att behöva resa lika ofta för att få vård. Ett ökat utbud av digitala tjänster förväntas också att ha positiva effekter för resandet.

Tjänsteställe, handläggare
Välfärd och folkhälsa, Ingmar Ångman

Sammanträdesdatum
2022-02-10

FöredragningsPM
Dnr: 21RS11747

Målbilden har som bärande princip att vården i högre grad behöver anpassas och planeras efter individuella behov. Detta bör ha positiva effekter både utifrån ett genusperspektiv och utifrån barns särskilda behov. En vård som är mer tillgänglig utifrån individuella behov förväntas också gynna dessa perspektiv.

Kvinnor är i majoritet såväl bland invånare med insatser i samverkan mellan huvudmännen som bland vårdens medarbetare. Genom förbättrad samverkan ges också bättre förutsättningar för vården och omsorgen att tillhandahålla ett samlat omhändertagande utifrån de behov som individuella kvinnor, män, flickor, pojkar eller personer med annan könsidentitet har, vilket kan förväntas bidra till en stärkt jämställdhet. En väl fungerande samverkan mellan olika aktörer i hälso- och sjukvården bedöms vara centralt för att kunna skapa sunda, stimulerande och välfungerande arbetsmiljöer för de kvinnor och män som arbetar inom hälso- och sjukvården

Målbilden omfattar alla åldrar och pekar på vikten av tidigt och förebyggande arbete. Barn och ungas behov har särskilt lyfts in under målbildsarbetet. En särskild analys har också gjorts för att pröva målbildens formuleringar mot barnkonventionen.

Ekonomiska konsekvenser

Målbilden beskriver en inriktning och innebär i sig själv inte någon förändring i ansvarsområden eller utökade kostnader. För att beskriva de ekonomiska konsekvenserna av målbilden så behöver de aktiviteter som görs för att nå målbilden beskrivas. Omställningen till en Nära vård kommer inte att ske genom ett enskilt beslut utan behöver ske stegvis. När sådana beslut fattas behöver de ekonomiska konsekvenserna alltid beskrivas och förankras hos huvudmännen.

Omställningen till en nära vård är en nationell reform där syftet är att förbättra vården för invånaren. Men de utredningar som gjorts pekar också på att omställningen är nödvändig för att vården och omsorgen även ekonomiskt ska klara framtidens utmaningar med en växande äldre befolkning och färre personer i arbetsför ålder, vilket innebär att vårdbehoven sannolikt ökar. Sjukvårdens kapacitet, i synnerhet personaltillgången, matchar med dagens arbetssätt inte de kommande behoven.

Det finns även utmaningar med komplexa behov bland barn och unga som kräver insatser från flera huvudmän. Detta kan få kostsamma effekter under en

Tjänsteställe, handläggare
Välfärd och folkhälsa, Ingmar Ångman

Sammanträdesdatum
2022-02-10

FöredragningsPM
Dnr: 21RS11747

livstid om vi inte lyckas möta upp tidigt och ha fokus på det tidigt främjande arbetet.

Uppföljning

Målbilden kommer att följas upp på årliga möten med politiska och tjänstemannaledningarna i länet. Ett första uppföljningsmöte planerad i maj 2022.

En uppföljning av omställningen till nära vård är nödvändig för att veta att rätt saker görs vid rätt tid och ger effekt. På statlig och lokal nivå pågår ett arbete för att hitta rätt metoder och mått för att följa omställningen. Örebro län kommer att följa detta arbete och ta stöd i detta när omställningen ska följas upp. Ett förslag på en uppföljningsmodell för Örebro län ska tas fram och presenteras under våren 2022.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM hälso- och sjukvårdsnämnden 2022-02-01
Rapport gemensam målbild nära vård

Jonas Claesson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Skickas till:

Regional utveckling, Välfärd och folkhälsa
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen